

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2019. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 6:
ПРИМЈЕНА УПРАВЉАЧКОГ РАЧУНОВОДСТВА

I– ТЕСТ ПИТАЊА

1. Финансијско рачуноводство:

- a) прима податке од рачуноводства трошкова
- b) развијало се пратећи развој менаџмента,
- c) даје податке управљачком рачуноводству,
- d) обавезно примјењује рачуноводствену регулативу.

Тачно а), б) и д).

2. Фактори који олакшавају класификацију трошкова на директне и индиректне:

- a) контролабилност,
- b) начин њиховог довођења у везу са носиоцем трошкова,
- c) понашање трошкова према промјенама у обиму активности (производње),
- d) вријеме њиховог укључивања у процес производње.

Тачно б).

3. Ц-В-П анализа помаже менаџерима да прате реакцију укупних трошкова, укупног прихода и пословног (оперативног) добитка на промјене:

- a) нивоа (обима) продаје,
- b) продајне цијене,
- c) варијабилних трошкова,
- d) фиксних трошкова.

Тачно а), б), ц) и д).

4. За формулисање статичког буџета потреби су подаци о:

- a) планираној продајној цијени по јединици аутпута,
- b) планираним варијабилним трошковима по јединици аутпута,
- c) стварној количини аутпута,
- d) планираним фиксним трошковима.

Тачно а), б) и д).

5. Кораци у буџетирању фиксних индиректних трошкова су:

- a) одабир временског периода за израчунавање планираних трошкова (обично 3 мјесеца),
- b) одабир базе за алокацију фиксних индиректних трошкова на носиоце трошкова,
- c) идентификовање фиксних индиректних трошкова повезаних са базом за алокацију трошкова,
- d) израчунавање износа трошкова по јединици базе за алокацију фиксних индиректних трошкова.

Тачно б), ц) и д).

- 6. Износ одступања у потрошњи варијабилних индиректних трошкова:**
- a) не постоји,
  - b) добије се тако што се утврди разлика између производа (стварне стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију) и (производа планске стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и планског утрошка базе за алокацију),
  - c) добије се тако што се утврди разлика између производа (стварне стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију) и (производа планске стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и планског утрошка базе за алокацију дозвољеног за стварни аутпут),
  - d) добије се тако што се утврди разлика између производа (стварне стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију) и (производа планске стопе за алокацију варијабилних индиректних трошкова и стварног утрошка базе за алокацију).

Тачно д).

- 7. Негативни аспекти апсорпционог обрачуна трошкова и резултата везани за оцјену успјешности могу се елиминисати:**
- a) примјеном краћег периода за оцјену успјешности,
  - b) примјеном дужег периода за оцјену успјешности,
  - c) промјеном методе обрачуна,
  - d) пажљивим планирањем залиха.

Тачно б), ц) и д).

- 8. Управљачко рачуноводство припрема информације:**
- a) преваходно за екстерне кориснике,
  - b) у складу са потребама менаџмента,
  - c) у законом предвиђеним роковима,
  - d) на основу законодавне и професионалне регулативе.

Тачно б).

- 9. Буџетски циклус започиње:**
- a) краткорочним планирањем,
  - b) стратешком анализом екстерног и интерног окружења,
  - c) прикупљеним информацијама и подацима из буџета претходног периода,
  - d) дугорочним планирањем.

Тачно б).

- 10. Варијабилни обрачун трошкова залиха разликује се од апсорпционог обрачуна за износ:**
- a) директних варијабилних трошкова,
  - b) директних фиксних трошкова,
  - c) индиректних варијабилних трошкова,
  - d) индиректних фиксних трошкова.

Тачно б) и д).

- 11. Укупан приход је 500.000 КМ, фиксни трошкови 250.000 КМ, контрибуцијска маржа је 50.000 КМ. Постотак контрибуцијске марже је:**

- a) 10%
- b) 20%
- c) 25%
- d) 50%

12. Разлика између укупних прихода и укупних варијабилних трошкова је:

- a) Бруто добит
- b) Оперативна добит
- c) РУЦ
- d) Гранична добит

13. Предузеће производи пера уз фиксне трошкове 1.000 КМ. Варијабилни трошкови по јединици су 4 КМ, а продајна цијена је 6 КМ. Колико предузеће треба произвести и продати пера да би покрило трошкове?

- a) 200
- b) 300
- c) 400
- d) 500

14. Буџет или план који се заснива на непромијењеног износу планираних оутпута на почетку периода назива се:

- a) Каизен буџет
- b) Статични буџет
- c) Оперативни буџет
- d) Роллинг буџет

15. Количина производње гдје је укупни приход једнак укупним трошковима, тј. гдје је добит од пословања једнака нули назива се:

- a) контрибуцијска маржа
- b) оперативна полука
- c) сигурносна маржа
- d) тачка покрића

16. Предузеће производи мед уз фиксне трошкове 900 КМ. Варијабилни трошкови по тегли су 8 КМ, а продајна цијена је 15 КМ. Колико предузеће треба произвести и продати тегли цема да би остварило добит од 4.000 КМ?

- a) 200 тегли
- b) 500 тегли
- c) 700 тегли
- d) 1.000 тегли

17. Уобичајени типови центара одговорности су:

- a) центри трошкова, прихода, профита и инвестиција
- b) центри прихода и расхода
- c) центри расхода, прихода и инвестиција
- d) центри трошкова, прихода, расхода и инвестиција

18. Приступ који експлицитно укључује непрекидно побољшање буџетских резултата током буџетског периода назива се:

- e) контролинг
- f) анализа
- g) benchmarking
- h) kaizen буџет

19. Заокружи исправну тврдњу(е):

- a) мјерење успјешности пословања треба да се темељи на искључиво финансијским показатељима
- b) мјерење успјешности пословања треба да се темељи на искључиво нефинансијским показатељима
- c) мјерење успјешности пословања треба да се темељи на финансијским и нефинансијским показатељима
- d) мјерење успјешности пословања треба да се темељи на финансијским извјештајима

20. Код израчунавања одступања фиксних индиректних трошкова не појављује се:

- a) одступање потрошње
- b) одступање ефикасности
- c) одступање обима производње
- d) одступање цијена

IV Карактер одступања од вриједности у флексибилном буџету биће под утицајем:

- a) односа стварних и планских обима активности (произведених и продатих јединица)
- b) односа стварних и планских продајних цијена, јединичних варијабилних трошкова и укупних фиксних трошкова
- c) односа стварних и планских обима активности и укупних фиксних трошкова
- d) односа стварних и планских продајних цијена и јединичних фиксних трошкова

Тачан одговор је: б).

Задатак број 2.

Предузеће Тефал производи таве. Творница има капацитет да произведе 10.000 тава мјесечно. Текућа производња и продаја је 7.500 тава мјесечно. Компанија нормално наплаћује 15 КМ по тави. Слиједите информације о трошковима за текући ниво производње:

Директни трошкови материјала	26.250 КМ
Директни производни рад	30.000
Варијабилни трошкови (за поставку серије)	
150 серија x 50 КМ по серији	7.500
Фиксни производни трошкови	27.500
Фиксни маркетиншки трошкови	<u>17.500</u>
Укупни трошкови	<u>108.750 КМ</u>

Генерални директор је управо примио специјалну једнократну нарудбу за 2.500 тава по цијени 10 КМ по комаду. Тефал тренутно прави таве за своје постојеће купце у серијама од 50 тава (150 серија x 50 тава по серији = 7.500 тава). Специјална нарудба захтијева од Тефала да прави таве у 25 серија по 100 комада свака.

Урадите сљедеће:

1. Да ли Тефал треба да прихвати специјалну нарудбу?
2. Претпоставимо да је капацитет творнице само 9.000 комада тава мјесечно умјесто 10.000. Специјална нарудба мора бити или потпуно прихваћена или одбијена. Да ли Тефал треба прихватити специјалну нарудбу?

РЈЕШЕЊЕ:

1. Евидентно је да у предузећу постоје незапослени капацитети. Наиме, текућа производња износи 7.500 тава мјесечно, док могућности за производњу још 2.500 тава мјесечно остају неискориштене. Предузеће је примило специјалну једнократну нарудбу за производњу 2.500 тава уз продајну цијену од 10 КМ. Предузеће тренутно наплаћује 15 КМ по тави.

На нама је да одлучимо да ли предузеће треба прихватити специјалну нарудбу или не. За доношење квалитетне одлуке потребно је послужити се искључиво релевантним информацијама. У складу с тим, податке о приходима и варијабилним трошковима сматрамо релевантним информацијама, док податке о фиксним трошковима требамо занемарити приликом доношења одлуке, јер су они у овом случају ирелевантни.

Подаци	Без специјалне нарудбе	Специјална нарудба	Са специјалном нарудбом
Број продатих јединица	7.500	2.500	10.000
Приходи од продаје (7.500x15; 2.500x10)	112.500	25.000	137.500
Варијабилни трошкови			
- директни материјал 26.250/7.500=3,5; 2.500x3,5	26.250	8.750	35.000
- директни рад 30.000/7.500=4; 2.500x4	30.000	10.000	40.000
- серијски варијабилни трошкови 150x50; 25x50	7.500	1.250	8.750
Фиксни трошкови			
- фиксни производни трошкови	27.500	-	27.500
- фиксни маркетиншки трош.	17.500	-	17.500
Укупни трошкови	108.750	20.000	128.750

Оперативна добит	3.750	5.000	8.750
------------------	-------	-------	-------

Из презентираних калкулација можемо закључити да посматрано предузеће треба прихватити специјалну наруџбу за производњу 2.500 тава, јер на тај начин увећава своју оперативну добит за 5.000 КМ.

2. У овом случају требамо поћи од претпоставке да је капацитет предузећа производња 9.000 тава мјесечно. Предузеће у текућој производњи производи 7.500 тава. Специјална наруџба огледа се у производњи још 2.500 тава у истом мјесецу и може се у цјелости прихватити или одбити.

Уколико се предузеће одлучи за одбијање наруџбе остварит ће оперативну добит од 3.750 КМ. Уколико се предузеће одлучи за прихватање наруџбе то значи да ће по уобичајној цијени од 15 КМ по тави моћи продати само 6.500 медаља, а 2.500 тава из специјалне наруџбе продат ће по цијени од 10 КМ по тави. Како ће се то рефлектовати на оперативну добит видјет ћемо из сљедеће калкулације:

Подаци	Без специјалне наруџбе	Специјална наруџба	Са специјалном наруџбом
Број продатих јединица	6.500	2.500	9.000
Приходи од продаје (6.500x15; 2.500x10)	97.500	25.000	122.500
Варијабилни трошак			
- директни материјал 6.500·x3,5; 2.500x3,5	22.750	8.750	31.500
- директни рад 6.500x4; 2.500x4	26.000	10.000	36.000
- серијски варијабилни трошкови 6.500/50=130x50; 25x50	65.000	12.500	77.500
Фиксни трошкови			
- фиксни производни трошкови	27.500	-	27.500
- фиксни маркетиншки трош.	17.500	-	17.500
Укупни трошкови	100.250	20.000	120.250
Оперативна добит	-2.750	5.000	2.250

Калкулација нам је показала да посматрано предузеће не би требало под овим околностма прихватити специјалну наруџбу, јер ефекат је лошији на финансијски резултат у односу на случај када предузеће производи 7.500 тава.